

Tambel Konsult OÜ
tambel.konsult@gmail.com

Teie 13.08.2026

Meie 26.08.2026 nr 12.2-1/3359-2

Järelevalvemenetluse alustamata jätmine

Austatud Tanel Tambla

Esitasite Rahandusministeeriumile 13.08.2026 järelevalveteate (edaspidi ka: teade) Elering AS-i (edaspidi: hankija) poolt läbiviidava lihthankemenetluse „110kV kitsapõhjalise kandemasti tüüpprojekti koostamine” (viitenumber 312845) kohta. Teates juhtisite tähelepanu asjaolule, et Teie hinnangul ei ole hankija riigihangete registri teabevahetuse kaudu sisuliselt vastanud Teie küsimustele hanke alusdokumentide kohta, rikkudes sellega riigihangete seaduse (RHS) §-s 46 lg-s 4 ja §-s 3 lg-s 1 sätestatud põhimõtteid.

RHS § 205 lg 1 p 1 alusel võib Rahandusministeerium järelevalvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral käesoleva seaduse §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad käesoleva seaduse rikkumisele, ja puuduvad järelevalvemenetlust välistavad asjaolud. Seega on juhtumipõhise järelevalvemenetluse alustamise esmane eeldus ajendi ja aluse olemasolu – järelevalvemenetluse läbiviimiseks peab olema minimaalselt küllaldane alus. Ajendis (järelevalveteates) toodud väited peavad olema põhjendatud rikkumiskahtluse tekkimiseks piisavad. Ent pelgalt ajendis RHS-i rikkumisele viitavate tunnuste sedastamisest järelevalvemenetluse alustamiseks alati ei piisa, sest RHS § 206 lg 2 p 1 kohaselt võib järelevalvemenetluse jätta alustamata, kui järelevalveteate esitaja ei ole kasutanud õigust esitada rikkumise peale vaidlustust vaidlustuskomisjonile (VAKO). Seda eriti siis, kui etteheidetav õigusrikkumine ei ole ilmselge või kui menetluse alustamise hetkel teadaolevatel asjaoludel ei ole rikkumine, isegi selle esinemisel, tõenäoliselt avaldanud negatiivset mõju riigihanke tulemusele, nt konkurentsile avatusele ja pakkumuste paljususele (vt selle kohta RHS § 206 lg 2 p 2).

RHS § 206 lg 2 p-s 1 sätestatud alus kohaldub ka olukorras, kus vaidlustuse esitamise tähtaeg on juba möödunud ning vaidlustust ei ole tähtaegselt esitatud või on vaidlustus jäänud sisuliselt läbi vaatamata vaidlustajast tuleneval põhjusel, näiteks seetõttu, et vaidlustaja ei ole kõrvaldanud vaidlustuses esinenud puudusi või on vaidlustusest loobunud.

Riigihangete registri andmetel esitasite 12.08.2026 VAKO-le järelevalveteatega samasisulise vaidlustuse riigihanke alusdokumentide kohta. VAKO jättis 19.08.2026 otsusega nr 181-26/312845 vaidlustuse RHS § 192 lg 3 p 2 alusel läbi vaatamata, kuna Te ei kõrvaldanud vaidlustuses esinenud puudusi selleks määratud tähtaja jooksul. Seega esineb praegusel juhul RHS § 206 lg 2 p-s 1 sätestatud järelevalvemenetluse alustamata jätmise alus.

RHS § 206 lg 2 p-s 1 toodud järelevalvemenetluse alustamata jätmise alus on põhjendatav vaidlustusmenetluse (subjektiivne õiguskaitse) ja järelevalvemenetluse (objektiivse õiguspärasuse kontroll) olemusliku vahetega. Kuivõrd järelevalvet RHS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle tehakse üksnes avalikes huvides (RHS § 203 lg 1), ei ole Rahandusministeeriumi järelevalve erinevalt riigihangete vaidlustusmenetlusest suunatud riigihankes osalemisest huvitatud või riigihankes juba osalevate ettevõtjate subjektiivsete õiguste kaitsmisele. Järelevalve ülesandeks ei ole dubleerida subjektiivset õiguskaitset võimaldavat vaidlustusmenetlust ja halduskohtumenetlust hankeasjades (vt RHS-i eelnõu. 450 SE I. Seletuskiri, lk 139). Seepärast on seadusandja lähtunud põhimõttest, et oma subjektiivsete õiguste kaitseks peaks ettevõtja pöörduma vaidlustuskomisjoni ning sama rikkumise suhtes ei peaks toimuma paralleelselt kahte teineteist dubleerivat menetlust (vt RHS § 206 komm-d 4-7 – M. A. Simovart, M. Parind, E. Fels (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2025). Riigihankega seonduvate vaidlusküsimuste lahendamiseks järelevalveorgani kaasamine olukorras, kus huvitatud isikul on või oli tagatud reaalne võimalus kohtulikule või kvaasikohtulikule kaitsele, ei ole kõige paremas kooskõlas seadusest tuleneva riikliku järelevalve eesmärgi ja selle ulatusega (vt Riigikohtunik Indrek Koolmeistri eriarvamus haldusasjas nr 3-3-1-90-14, p 6).

Kui riigihankes osalenud või osalemisest huvitatud ettevõtja jätab riigihanke alusdokumendi või hankija otsuse tähtaegselt VAKO-s vaidlustamata ning taotleks selle asemel Rahandusministeeriumilt järelevalvemenetluse läbiviimist ja selle tulemusel hankijale ettekirjutuse tegemist, saaks ta sisuliselt võimaluse minna mööda RHS-is sätestatud vaidlustuse esitamise tähtajast, mis ei oleks kooskõlas õiguskindluse ja õigusrahu põhimõtetega.

Lähtudes ülalmärgitust ning juhindudes RHS § 205 lg 1 p-st 1, § 206 lg 2 p-st 1 ja lg-st 3, teavitame Teid sellest, et Rahandusministeerium ei alusta Teie järelevalveteate ajendil järelevalvemenetlust Elering AS-i poolt läbiviidava lihthankemenetluse „110kV kitsapõhjalise kandemasti tüüpprojekti koostamine”, viitenumber 312845, õiguspärasuse kontrollimiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Saara Selgmäe 5381 1142
saara.selgmae@fin.ee